

Полліанна

Елеанор Портер

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Елеанор Портер

ПОЛЛІАННА

Розділ I

МІС ПОЛЛІ

Того червневого ранку міс Поллі Гаррінгтон поспішно увійшла до кухні. Ненсі, яка мила посуд, здивовано підвела голову; це було зовсім не схоже на її стриману та неквапливу господиню, яка заклопотано бігала туди-сюди.

Хоча Ненсі пропрацювала лише два місяці, пораючись на кухні, проте вона вже добре знала вдачу та звички міс Поллі.

— Ненсі!

— Так, мем! — жваво мовила та, продовжуючи протирати горщик.

— Ненсі, — цього разу голос пролунав жорсткіше, майже суворо, — мені б хотілося, щоб ти припинила роботу й уважно слухала, коли я звертаюсь до тебе.

На обличчі дівчини спалахнув рум'янець. Вона поспіхом шпурнула горщик на стіл, ледь не перекинувши його; і від цього ще більше зніяковіла.

— Гаразд, мем, я виправлюсь, — ледь упіймавши посудину, пробурмотіла Ненсі. — Я лишень виконувала ваше прохання, адже ви веліли мені упоратися пошвидше.

Господиня насупила брови.

— Годі, Ненсі, я не просила пояснень. Але будь уважнішою до моїх слів.

— Гаразд, мем, — перевівши подих, промовила дівчина. «Ох, цікаво, чи зможу я хоча б коли-небудь догодити цій жінці?» — міркувала бідолаха.

Ненсі колись і гадки не мала, що їй доведеться піти з рідної домівки й наймитувати. Але раптом її мати овдовіла. Залишившись із трьома дітьми, молодшими від Ненсі, вона побивалася з горя та

відчаю. Зважаючи на її настирливі прохання старша почала шукати хоч би якийсь заробіток. Ось чому була вельми рада отримати місце на кухні у великому домі на пагорбі.

Ненсі разом із сім'єю проживала у невеликому містечку Корнер, за шість миль звідси. Тому про міс Поллі дівчина знала лише те, що вона володіла старим маєтком Гаррінгтонів та була однією із найбагатших жителів міста. З того часу минуло два місяці, тепер Ненсі знає набагато більше про сувору, нетерплячу жінку, яка при кожному грюкові дверей чи брязканні ножів хмуриться, виражаючи своїм строгим поглядом незадоволення. Хоча, так чи інакше, ніхто й не чекав від неї привітності чи бодай усмішки.

— Що ж, Ненсі, коли впораєшся зі всім, — продовжувала міс Поллі, — розчисти маленьку кімнатку, на горищі. Підмети її, вимий добре підлогу, забери звідти сумки та коробки і приготуй ліжечко.

— Так, мем, тільки куди мені подіти всі речі?

— Складеш їх в іншій частині горища, — міс Поллі завагалася, але продовжила: гадаю тобі слід знати, що сюди приїде моя племінниця, міс Полліанна Віттер, і... надалі житиме з нами. Їй одинадцять років. Вона й спатиме у цій кімнаті.

— Сюди приїде маленька дівчинка? О, міс Гаррінгтон, це ж чудово! — радісно вигукнула Ненсі, згадавши своїх молодших сестричок. — Скільки сонячного тепла та радості від цих розбишак!

— Чудово?! Ну, це не зовсім те слово, яким би я виразилася, — холодно відповіла міс Поллі. — Сподіваюся, я зможу надати їй належний притулок та гідне виховання. Зрештою, я дуже добре знаю свій обов'язок.

Ненсі страшенно почервоніла.

— Звичайно, мем, я лише хотіла сказати, що, мабуть, маленька дівчинка стане великою втіхою для вас, — пробубоніла винувато.

— Дякую за твою турботу, — зовсім сухо обізвалася міс Поллі, — проте я не вважаю необхідним слухати неприйнятні коментарі.

— Так, але ж ви, все-таки, захотіли взяти її до себе, — не витримала Ненсі, знаючи, що окрім неї тут ніхто щиро не зустрине дівчинку.

Як завжди, у таких випадках міс Поллі гордовито підняла підборіддя в знак небажання продовжувати подібні розмови, а потім додала:

— Скажи мені, Ненсі, чому б це мені радіти від того, що моя сестра утнула таку дурницю, вийшовши заміж та пустивши дитину на світ, в якому і так багато клопотів. Я не бачу жодної причини ХОТІТИ турбуватися про когось. Але, як я уже казала, в мене є почуття обов'язку та відповідальності. Гаразд, Ненсі, попіклуйся, аби кімната була чистою і свіжою, — поспіхом залишаючи кухню, попередила господиня.

— Слухаюся, мем, — глибоко зітхнула та, знову приступаючи до горщика.

Закрившись у своїй кімнаті, міс Поллі ще раз взялася за лист, якого отримала із далекого містечка на Заході, і за яким услід з'явилися клопоти. Тримавши у руках конверт, вона пильно вдивлялась в адресу, а потім прочитала уголос: «Міс Поллі Гаррінгтон, Білдінгсвіль, Вермонт». Текст був їй уже добре відомий:

«Шановна мадам, мушу зі смутком та співчуттям сповістити про те, що Ваш швагер Джон Віттер пішов із життя, залишивши дитину, дівчинку одинадцяти років. Ви, безперечно, знаєте, що він був пастором маленької церкви, мав убогі статки, після нього залишилось лише декілька книг. Таким чином дівчинка позбулась усякої підтримки. Містер Віттер повідомив мене, що Ви можете не погодитися. Він, бувало, натякав про Ваші сімейні неполадки. Однак щиро вірив, що заради світлої пам'яті про сестру, Ви виявите люб'язність своїй небозі і візьмете її під опіку. Саме тому я наважився написати Вам. Як тільки Ви отримаєте листа, дівчинка вже буде готова вирушити в дорогу. Тому, якщо на те Ваша ласка,

сповістить про своє рішення якомога швидше. Річ у тім, що незабаром одна подружня пара вирушає на Схід. Вони згодилися супроводити сироту до Бостона, а там посадять її на білдінгсвільський поїзд. Якщо дасте позитивний відгук, то ми радо сповістимо про дату приїзду та номер поїзда.

Щиро надіюся на Вашу згоду.

З повагою Джерімайя О. Вайт».

Трохи насупившись, міс Поллі згорнула листа і поклала його в конверт. Ще вчора вона послала відповідь, сповістивши, що візьме дівчинку. Адже її високе почуття обов'язку не дозволяє вчинити інакше. Стискаючи лист у руці, згадала покійну сестру Дженні, яка наважилась усупереч волі батьків вийти заміж за бідного місіонера. Не зважаючи на залицання одного заможного чоловіка, якому, без сумніву, надала перевагу родина, вона вперлася та й квит! На відміну від ще зовсім молодого пастора з юнацькими мріями та палаючим серцем, шанований вельможа володів неабияким багатством та кількістю прожитих років. Коротко кажучи, молоді одружилися й вирушили на Південь.

Відтоді родичі не хотіли й чути про доньку. Хоча на той час міс Поллі виповнилось лише п'ятнадцять, але вона добре пам'ятає, як все було. Родина не мала наміру знатися із дружиною місіонера. Протягом деякого часу Дженні намагалася писати додому, сподіваючись відновити сімейні стосунки. Більше того, вона назвала свою єдину дочку на честь своїх сестер Поллі і Анни — Полліанною. Це був останній лист, у якому дружина місіонера сповістила таку новину. Пройшло декілька років, і сім'я отримала короткого сумного листа з маленького містечка на Заході. Пастор повідомив про раптову смерть Дженні.

Життя у великому домі на пагорбі тривало, як завше.

Міс Поллі втупилась у вікно, розглядаючи внизу долину, яка обривалася за горизонтом. Двадцять п'ять років... Тепер їй

пригадувалось усе, що вона пережила за цей час. Зараз їй уже сорок, а вона сама-самісінька в цілому світі. Батько, мати, сестри — усі померли. Вже багато років вона сама клопоталася про велику садибу та чималий спадок, який залишився їй після смерті батька. Чимало мешканців міста співчували самотницькій долі жінки. А інші пропонували міс Поллі завести подругу чи компаньйонку. Попри все мадам запевняла, що не потребує порад, а тим більше співчуття. Навпаки вона дуже любить своє тихе, спокійне й розмірене життя.

І тепер на тобі!

Як і раніше обличчя жінки виражало неспокій та тривогу. Вона неквапно піднялась зі стільця, ледь стиснувши губи. Впевненості їй надавала сильна вдача та думка про почуття обов'язку. Але Полліанна... Це ж треба було дати дівчинці таке непристойне ім'я.

Розділ II

СТАРИЙ ТОМ І НЕНСІ

На горищі, в маленькій кімнатчині, Ненсі кwapно мела й чистила підлогу, особливо у закутках. Але запал, із яким вона взялася за роботу був радше викликаний гнівом, аніж бажанням позбутися бруду. Незважаючи на покірність та страх перед господиною, Ненсі іноді проявляла сильний характер (незалежну, навіть свавільну натуру).

— Ох, якби — тільки — я — могла — добратися — до куточків — її душі! — обурено чеканила служниця, щодуж штовхаючи швабру, наголошуючи тим самим кожне слово. — Там знайшлося б чимало кутків, які б я охоче вичистила. І як тільки можна запхати самотню дитину в таку кімнатку! Літом тут спека, що дітися нема куди, а взимку зовсім не опалюється, і це при тому, що в домі стільки порожніх кімнат. Непотрібна дитина! Гм! — Вона з такою силою викрутила ганчірку, що ледь пальців собі не повикручувала. — Це не з дітьми багато клопоту в цьому світі, а з такими

безсовісними людьми!

Трохи заспокоївшись, Ненсі закінчила прибирання. Вона ще раз кинула обурений погляд на кімнатку.

— Усе, зі своєю роботою я впоралася, — видихнула дівчина. — Тепер тут не залишилося ні порошинки, ні нічого іншого, — додала журно. — Маленька бідолашка! Додуматися тільки поселити сюди бідну сироту, яка скучила за домом, за рідними! — виходячи із комірчини, вона грюкнула дверми. — Ой, — спохопилась, прикусивши губу, а потім затято подумала: «Нехай чує, мені байдуже, нехай чує, як я стукнула!», — нехай чує, мені байдуже, нехай чує, як я стукнула!

Цього ж полудня Ненсі не упустила можливості знайти старого Тома, який порався у саду міс Поллі вже чимало років: вирівнював лопатою стежки і полов бур'яни.

— Містере Том, — почала вона, пильно озирнувшись, аби упевнитися, що за нею ніхто не стежить. — А ви знаєте, що сюди приїде маленька дівчинка? Вона житиме з міс Поллі!

— Що? — насилу випроставши спину, запитав старий.

— Ну, маленька дівчинка. Вона буде жити у міс Поллі.

— Що за теревені ти правиш? Ще скажи, що назавтра сонце сяде на сході, — недовірливо покепкував садівник.

— Чистісінька правда. Мені сама міс Поллі сказала, — запевнила Ненсі. — Це її небога, їй одинадцять років.

Старому аж щелепа відвисла з дива.

— Ну й ну! — вигукнув він, і раптом його збляклі очі засвітилися лагідним світлом. — Не йму віри... Так це ж, певно... Це ж донечка міс Дженні, — пробубонів Том. Інші сестри не були заміжні. Саме так, це ж дочечка міс Дженні! — тішився він. — Слава Богу! Невже мої старі очі побачать її!

— А хто така міс Дженні?

— Вона була справжнісіньким янголом, — палко повідав Том, — найстаршою дочкою господарів. Коли їй було двадцять, побралася із юнаком-місіонером і поїхала звідси. Це було давним-давно. Я чув, що вона мала кількох дітей, але всі помирали, крім останньої дівчинки. Отож вона, мабуть, і приїде.

— Їй одинадцять років.

— Так, ймовірно, це вона і є, — кивнув головою старий.

— Знаєте, містере Том, де міс Поллі відвела їй місце? На горіщі, у маленькій комірчині! І як їй тільки не соромно! — відрізала Ненсі, сердито кинувши погляд на будинок.

Старий Том ще більше нахмурився. А трохи пізніше його губи розплилися в усмішці.

— Ох, цікаво, як міс Поллі уживатиметься з дитиною?

— Отож-бо! А як дитина уживатиметься з міс Поллі, — відрізала Ненсі.

Старий засміявся.

— Здається, міс Поллі тобі не до вподоби.

— Можна подумати, що комусь вона до вподоби, — похмуро обізвалась дівчина.

— Ти, либонь, не чула про любовну історію міс Поллі, — на його обличчя сплила усмішка.

— Любовна історія? У міс Поллі? — Ненсі здивовано витріщилася на садівника.

— Саме так, більш того, її коханий ще й досі живе у нашому містечку.

— Ніколи навіть і не подумала б такого! А хто він?

— Цього я тобі не скажу! Не годиться старому лясати точити.

Садівник випростав спину і гордо поглянув на господарський дім. Його лице випромінювало гідність вірного слуги та любов до сім'ї, в якій він щиро трудився чимало років.

— Повірити не можу... Вона і кохання! — Ненсі не могла отямитися.

Старий Том похитав головою, а потім спокійно проказав:

— Якби ти тільки знала міс Поллі так добре, як я! Повір, колись вона була дуже вродливою дівчиною. Та й зараз виглядала б справжньою красунею, якби тільки захотіла.

— Красуня? Міс Поллі?

— Аякже. Якби вона лише розпустила коси, а замість отих старезних сукенок одягла білу мереживну сукню і капелюшок з квітами — ото була б красуня. Вона ж іще зовсім не стара, Ненсі.

— Не стара? — пирхнула дівчина. — Ну, тоді міс Поллі добре удає із себе таку.

— Знаю. Це почалося, відколи вона посварилася із коханим, — перевів подих Том, — відтоді вона наче полином і колючками харчується: усім перепадає!

— Я про це не з чуток знаю, — з обуренням бовкнула Ненсі. — Хоч як не старайся, ніколи їй не вгодиш! Я б ніколи не погодилася працювати тут, якби не потрібно було підтримувати домашніх. Та одного дня мій терпець урветься і я викажу їй усе, що накопало. От побачите, так і буде.

Старий похитав головою.

— Розумію, інколи я сам так думаю. Однак, це найлегший вихід. До добра він не доведе. Ой, не доведе!

Він знову взявся до роботи.

— Ненсі, — почувся суворий оклик.

— Б-біжу, мем, — запнулася служниця й похапцем попрямувала до будинку.

Розділ III

ПРИЇЗД ПОЛЛІАННИ

Незабаром прийшла ще одна телеграма. У ній сповіщалося, що Полліанна приїде у Білдінгсвіль наступного дня, а саме двадцять

п'ятого червня о четвертій годині. Міс Поллі прочитала її, різко нахмурилась і попрямувала на горище. Там вона уїдлигим поглядом окинула кімнатчину, де стояло старанно заправлене ліжечко, два стільці зі спинками, умивальник, комод без дзеркала і столик. Не було ані штор на вікнах, ані картин на стінах. Увесь день сонце шкварило покрівлю так, що кімнатчина була, наче піч. Захисних москітних сіток не було, тому вікна були зачинені. Хоча якась велетенська муха, якій все-таки вдалось пробратися в кімнату, сердито дзижчала та билась об шибку.

Міс Поллі прибила надоїдливу муху і, піднявши віконну раму на дюйм, викинула її через вікно. Потім вона поправила стілець і зі звичною непохитною хмурістю покинула горище.

— Ненсі, — за хвилику почувся її голос біля кухонних дверей, — щойно я була в кімнаті міс Полліанни і знайшла там гігантську муху. Хтось мусив відчинити вікно. Я хочу, аби ти простежила за тим, щоб вікна були зачиненими, доки нам не доставлять сіток, які я замовила. І ще, моя небога прибуде завтра о четвертій. Зустрінеш її на станції. Тебе відвезе туди Тімоті. У телеграмі сказано: «світле волосся, бавовняна сукенка в червону клітинку і солом'яний капелюшок». Це все, що я знаю. Гадаю цього буде достатньо, аби впізнати її.

— Гаразд, мем, а... ви? — й одразу прикусила язика.

Міс Поллі добре зрозуміла, що мала на увазі Ненсі, тому спохмурніла ще більше, а потім стримано заявила:

— Ні, я не поїду. Не бачу в цьому нагальної потреби. Це все!

Повернувшись, міс Поллі вийшла з кухні. На цьому її розпорядження щодо приїзду небоги закінчилися. Ненсі, яка в цей час прасувала рушник для посуду, аж скипіла зі злості й сильніше натиснула на праску.

— «Світле волосся, бавовняна сукенка в червону клітинку і солом'яний капелюшок» — це все, що вона знає! Я згоріла б від

сорому говорити таке, якби моя єдина небога їхала до мене через весь континент. Сором та й годі!

Наступного дня, за двадцять четверта, Тімоті й Ненсі вирушили з дому, аби зустріти довгоочікувану гостю. Тімоті був сином старого Тома. І в містечку часто примовляли, що якби Том був правою рукою міс Поллі, то Тімоті — лівою.

Тімоті був не лише добродушним, а й привабливим юнаком. І хоча Ненсі працювала у міс Поллі віднедавна, вони уже стали найліпшими друзями. Однак зараз вона була така схвильована своїм дорученням, що за всю дорогу не промовила й словечка. В екіпажі царювала мовчанка аж до самої станції. Коли вони нарешті прибули на місце, дівчина стрімголов побігла до платформи. У думках вона ще й ще раз повторювала слова із телеграми: «світле волосся, бавовняна сукенка в червону клітинку і солом'яний капелюшок», намагаючись бодай уявити, яка ця Полліанна.

— Ох, Тімоті, сподіваюся, що вона виявиться спокійною і слухняною, і не буде впускати ножі на підлогу або грюкати дверима, — стривожено зітхнула Ненсі, коли той наздогнав її.

— І гадки не маю, що то буде зо всіма нами, коли вона виявиться не такою, — розсміявся Тімоті, — лишень уяви: міс Поллі і примхлива, галаслива дитина. — Ой! — вигукнув зненацька, — чуєш свисток? Потяг вже недалеко.

— Тімоті, я вважаю, що це дуже низько та підло зі сторони міс Поллі послати сюди мене! — пробубоніла збентежена Ненсі і понеслася ближче до платформи, де можна було краще розгледіти пасажирів.

Врешті вона побачила її: худорлява дівчинка в червоній сукенці, дві косички солом'яного кольору спадали на спину. Її миле, всіяне веснянками, личко. Кухарка одразу впізнала дівчинку, але незрозуміле тремтіння в колінах не давало зробити бодай кроку. Трішки опанувавши себе, Ненсі попрямувала до Полліанни, яка

залишилася на пероні майже одна.

— Ви міс Полліанна? — запитала вона вагаючись. І вже за мить двоє ручок у картатих рукавах тісно зімкнулися на її ший. Ненсі ледь не задихнулася від обіймів.

— Я така рада, рада, рада бачити вас! — крикнула прямо їй у вухо Полліанна. — Звичайно ж, я — Полліанна і я ду-у-у-же рада, що ви зустріли мене! Я так цього хотіла!

— Хотіли? — приголомшено перепитала Ненсі. Вона не могла второпати, як Полліанна могла дізнатися про неї, та ще й хотіти, аби вона зустріла її. — Ви хотіли? — ще раз перепитала дівчина, поправляючи капелюшка.

— Ну, звичайно, весь час, поки я їхала сюди, я уявляла собі яка ви! — вигукнула дівчинка, весело пританцьовуючи і зиркаючи на ошелешену Ненсі. — Тепер я знаю, як ви виглядаєте, і дуже рада, що ви саме така!

Ненсі зникнула. Але тут підійшов Тімоті, і їй стало легше.

— Це — Тімоті! Можливо, у вас є валіза? — ледь пробелькотіла вона.

— Аякже, — поважно кивнула Полліанна, — вона ще зовсім новесенька. Мені купила її Жіноча допомога. Це так благородно з їхнього боку, правда? Вони хотіли ще купити килимок для церкви. Не знаю, скільки можна було б купити метрів килимка замість моєї валізи, мабуть, на половину проходу вистачило б. Ось тут, у мене в сумці, є папірець. Містер Ґрей сказав, що це квитанція, яку я повинна вам віддати, і тоді ви зможете отримати мою валізку. Містер Ґрей — це чоловік місіс Ґрей. Вони — родичі дружини нашого пастора Кара. Разом з ними я їхала сюди, на Схід, знаєте, вони такі дивовижні люди! О, здається, я знайшла квитанцію, — радісно викрикнула дівчинка, витягуючи папірець із сумки.

Ненсі глибоко вдихнула, відчувши, що хтось повинен це зробити після такої довгої «репліки». Вона глянула на Тімоті, але

той відвів погляд. Нарешті вони зібралися рушати: валізу розмістили позаду, а дівчинка зручно вмостилася між Тімоті і Ненсі. І поки вони ладналися в дорогу, маленька белькотуха засипала їх питаннями та безкінечними коментарями. Спочатку Ненсі встигала почасти відповідати, а потім знемоглася і затихла.

— Лишень погляньте, як там красиво! — не вгавала дівчинка. — А ще далеко? Сподіваюсь, що так, бо мені подобається їхати. Але, навіть якщо не далеко, я не буду сумувати, бо мені кортить вже побачити, куди ми приїдемо. Ой, яка мальовнича вуличка! Я знала, що тут дуже гарно, мені тато казав.

На мить вона затихла, бо клубок у горлі не дав їй дихнути. Сльози набігли на очі, й підборіддячко затремтіло. Ненсі нерішуче глянула на неї. Але та вже за мить справилася із хвилюванням і сміливо підвела погляд.

— Татусь усе мені розповів. Він добре пам'ятав це містечко! Місіс Грей веліла пояснити вам, чому я не в чорній, а в картатій сукні. Вона непокоїлась, аби ви не подумали нічого поганого про мене. У місії серед пожертвуваних речей не знайшлося чорної одежі. Було ще оксамитове пальто, трохи потерте на ліктях, але дружина пастора Кара вирішила, що воно не годиться. Знаєте, дехто з Жіночої допомоги хотів купити мені чорний капелюшок та сукенку, а дехто наполягав на червоному килимі до церкви. Місіс Вайт висловила, що так навіть ліпше. Вона страшенно не любить, коли діти одягнені в чорне. Ну, взагалі-то вона любить дітей, але не в чорному.

Полліанна тяжко зітхнула, і Ненсі за цей час встигла додати:

— Нічого, гадаю така сукня досить пристойна!

— Приємно, що ви так думаєте! Знаєте, я теж так вважаю, — Полліанна знову притамувала клубок у горлі. — Адже в чорній сукенці я б не змогла бути радісною.

— Радісною? — з подиву перебила Ненсі.

— Ага, — кивнула дівчинка, — татусь казав, що я повинна бути веселою, бо він буде з матусею та іншими дітками на небі. Але мені все одно тяжко бути веселою, навіть у цій червоній сукенці. Я сумую за ним! У них там є Бог і ангели, а в мене лише Жіноча допомога. Проте зараз у мене є ви, тітонько Поллі, і мені буде набагато легше. Як добре, що ви є!

Співчуття, з яким Ненсі слухала маленьку сирітку, зненацька перемінилося на жах.

• • •

Далі — у повній книжці «Полліанна».
nashaknyga.com.ua